

Referat – Hur bryter vi segregationen?

en heldagskonferens i anslutning till inrättandet av Delegationen mot segregation

Välkomna

Konferensen inleds med att Kerstin Cassel, prorektor på Södertörns högskola, hälsar välkommen till högskolan, där även Delegationen mot segregation ska ha sina lokaler från och med den 1 januari 2018. Kerstin Cassel beskriver hur platsen Flemingsberg från omkring 7 000 år tillbaka i tiden har präglats och delats av de människor som levt där – vilket har lett till olika slags segregation och associationer till platsen.

Reformprogrammet för minskad segregation

Samordnings- och energiminister Ibrahim Baylan ger bakgrunden till beslutet att inrätta Delegationen mot segregation. Tidigare satsningar mot segregation har några saker gemensamt som lett till att de inte lyckats bryta utvecklingen. Bland annat har satsningar i skolan kommit för sent i elevernas liv, insatserna har generellt varit för kortsiktiga för att kunna ta sig an strukturella utmaningar, de har varit fragmentiserade och varken dragit nytta av samhällets fulla kraft eller dragit åt samma håll. Många insatser har också grundats för mycket på vad vi tror och inte på beprövad erfarenhet och forskning. Nu är uppgiften att minska och motverka segregationen hela regeringens, för att dra nytta av alla krafter i samhället. Regeringens reformprogram för minskad segregation fokuserar på följande fem områden: Jobb, skolan, bostadspolitiken, att stärka det civila samhället samt brottsbekämpning.

Kommitténs lärdomar

Jonas Nygren, särskild utredare i kommittén för inrättande av en delegation mot segregation, berättar om kommitténs arbete och möten med 32 kommuner, 14 landsting, forskare och representanter från myndigheter, civilsamhället och olika relevanta verksamheter. Efter alla dessa möten framkommer några framgångsfaktorer i arbetet mot segregation, till exempel: arbete utifrån kunskap, ett helastaden-perspektiv, att synliggöra den mellankommunala och regionala nivån, långsiktighet och ett medskapande med medborgarna. De olika aktörernas förväntningar på Delegationen mot segregation handlar framför allt om möjligheter att skapa nätverk, stöd att arbeta kunskapsbaserat, kunskapsspridning om hur teori kan omvandlas till praktik, uppföljning och utvärdering samt stöd att arbeta långsiktigt. En stor utmaning i arbetet är samverkan mellan kommuner och statliga myndigheter. Här kan Delegationen mot segregation vara en viktig part som underlättar den samverkan.

Segregationens orsaker och framtidens möjligheter

Mikael Stigendal, professor i sociologi vid Malmö högskola, presenterar delar av sin forskning och förklarar hur vi alla bidrar till att upprätthålla de strukturer som ligger bakom segregation. I stället för att fokusera på frågan: Hur får vi dem att bli som vi? bör vi ställa oss frågan: Framgång – vad är det? Framgångsfaktorer i arbetet mot segregation är enligt Stigendal att arbeta med ett potential-orienterat arbetssätt, genom kunskapsallianser och kunskap om segregationens orsaker och genom "kollektiv empowerment", som tar till vara människors möjligheter att åstadkomma saker tillsammans.

Ungdomars villkor i staden

Majsa Allelin, doktorand på Institutionen för socialt arbete vid Göteborgs universitet, talar om ungdomars villkor i staden och kontrasten mellan rapporter som visar att det går bra för Sverige och statistiken som visar att klyftorna ökar. Hon betonar att det finns en vilja och ett engagemang bland ungdomar att hitta vägar framåt, men att tidigare insatser och dialoger med myndigheter endast har lett till höga förhoppningar och låga resultat. Det behövs ett mer samlat grepp på nationell nivå för att bryta segregationen samt fler möten mellan ungdomar och andra myndigheter än polisen. Majsa Allelin lyfter även fram det fria skolvalet som en orsak bakom segregation i skolan.

Från mångkultur till interkultur – Botkyrka kommun

Helena Rojas, utvecklingschef i Botkyrka kommun, berättar om arbetet med att gå från mångkultur till interkultur. Hon talar om vikten av att förtydliga vad integration och segregation är samt att det är viktigt att reda ut olika begrepp. En mångkulturell politik är inte tillräckligt, eftersom den utgår för mycket från att människor tillhör olika grupper som hålls separerade. Ett interkulturellt arbetssätt leder till att grupper hänger ihop och dockar i varandra. För kommunens verksamhet innebär det att man lyssnar på medborgarna och kopplar samman sin kompetens med den kunskap och klokskap som medborgarna har. Framgångsfaktorer är politisk tydlighet och rekrytering av människor med olika bakgrund i alla led. Helena Rojas betonar vikten av nätverk, internationella och nationella, och uppmuntrade intresserade kommuner att delta i Europarådets Intercultural cities.

Social hållbarhet som förutsättning för tillväxt – Region Halland

Catarina Dahlöf, regiondirektör, och Boel Abelson Crossley, verksamhetschef, berättar om Region Hallands arbete med social hållbarhet och inkludering. Samtidigt som det går bra för Halland på många vis ökar skillnaderna i livsvillkor för medborgarna. Utmaningar är att ta tillvara på nyanländas utbildning, motverka diskriminering och att skapa bra nätverk. För att uppnå ett socialt hållbart samhälle jobbar regionen med breda överenskommelser över partigränser och strategier som löper över många år. Viktigt är att lyssna på medborgarnas synpunkter och få en bild av deras behov. Framgångsfaktorer är också strukturer för samverkan och "samhandling" lokalt och regionalt, för att agera medvetet, tillsammans och

utifrån var och ens roll. Regionen utgår i sitt arbete från statistik och jobbar med att slå hål på myter. Bland annat visar statistik hur elevers skolresultat framför allt påverkas av föräldrars utbildningsbakgrund och elevens kön, snarare än om man har utländsk eller svensk bakgrund. Ändå kan man se att barn som är eller har föräldrar som är utrikesfödda missgynnas av samhällets strukturer.

Framgång genom lokalt samarbete – Portalen i Norrköping

Natalia Bonilla och Tomas Lindquist berättar om Portalen i Norrköping, som drivs i partnerskap mellan Hyresbostäder, Svenska kyrkan, Norrköpings kommun, ABF och Marieborgs Folkhögskola. Målet med verksamheten är att få människor till självförsörjning, kunna kommunicera på svenska och förstå osynliga regler i det svenska samhället. Fem principer styr arbetet: närhetsprincipen, enkelhet, nätverkande och den amerikanska utvecklingsstrategin ABCD. Lärdomar som kommit av arbetet hittills är att det är okej att göra fel, att det är viktigt med intern förankring och att börja leverera först när organisationen är mogen.

Framgång genom lokalt samarbete – Rädda Barnen

Ihsan Kellecioglu berättar om satsningen På lika villkor och om hur uppfattad orättvisa leder till att människor tror mindre på sin förmåga och lyckas sämre. Han pratar om vikten av att välja rätt ord när vi ger bilder av olika områden och att få medel till långsiktiga arbeten utifrån helhetsperspektiv. Där är partnerskap som håller minst tre år viktiga. Rädda Barnen jobbar utifrån en så kallad integrerad värdekedja för att genom samverkan kunna stötta barn under än längre tid i deras liv än vad de kan göra nu. Det är också viktigt att ta ansvar för arbetet och de pengar som investeras – genom till exempel effektmättningsverktyg. För Rädda Barnen är det också viktigt att stötta lokala initiativ utan att själv synas för mycket.

Panelsamtal – medskick till Delegationen mot segregation

Deltagare: Minna Ljungren, tankesmedjan Fores, Fatime Nedzipovska, sociala företaget Mitt liv, Apostolis Papakostas, professor i sociologi Södertörns högskola, Inger Ashing, tillträdande direktör Delegationen mot segregation samt Jonas Nygren, särskild utredare kommittén för inrättande av en delegation mot segregation.

Minna Ljungren hoppas att Delmos kommer att se och ta tillvara på de bra verksamheter som finns i landet och "inte lägga sig som en våt filt" över de mindre initiativ som finns. Hon ser en tendens att krångla till det för mycket i Sverige – vi har fina system men som innebär att människor står länge i kö, väntar på att något ska hända och inte kan ta egna initiativ. Det är också viktigt att använda relevant kunskap och använda den i praktiken, även här är det viktigt att plocka in den kunskap som finns i landet. Framgångsfaktorer är att jobba långsiktigt och ihärdigt samt att de basala funktionerna i samhället fungerar – som skola,

arbete, bostäder och så vidare. Hur de ska fungera är många gånger en politisk fråga men det är viktigt att funktionerna finns på plats. Minna Ljungrens fråga till Inger Ashing är: Varför har vi inte kommit längre? Hur kan vi ta oss vidare, hålla ut och lyckas bättre än tidigare?

Fatime Nedzipovska har från konferensen tagit med sig att vi inte kan jobba vidare i projektform, eftersom effekterna uteblir trots fina verksamheter. Men vi kan lyfta idéerna bakom, arbetet och teamen. Att däremot lyfta enskilda individer kan bara försvåra arbetet. Fokuserar vi på idéerna är det lättare att sedan titta på effekterna. Det är också viktigt att verksamheter kan leva vidare utan externa bidrag. Det underlättar långsiktigheten. Partnerskap och bra metoder ger också bra förutsättningar. Men vi måste alla vara medvetna om att vi är en del av problemet och att vi som inte själva förstår hur segregation drabbar vissa människor måste möta dem som vet hur det är att drabbas av segregationen.

Apostolis Papakostas känner igen de problembilder som har presenterats under dagen: fragmentisering, projektisering och stuprörstänkande. Det saknas en kontinuitet, ett organisatoriskt minne och uppföljning. Det är viktigt att Delegationen mot segregation lagrar och synliggör kunskap och gör den aktuell. Arbetet måste inrikta sig på det strukturella i segregationen.

Jonas Nygren lyfter det stora engagemang som finns och hur olika aktörer gemensamt kan göra skillnad, men det är viktigt att ta med sig varför vi inte har kommit längre med tidigare satsningar. En viktig roll för Delegationen mot segregation blir att skapa förutsättningar för möten mellan olika nivåer i samhället.

Inger Ashing har sett under dagen att det finns en stor enighet kring att segregation är en komplex fråga som inte löser sig genom en enkel "quick fix". Det krävs både stora insatser och små initiativ – alla behöver hjälpas åt för att få till strukturella förändringar. Men det kommer att ta tid och krävas att vi inte ger upp. Ett huvudfokus för Delegationen mot segregation kommer att vara samverkan. Även att hitta bättre strukturer för arbetet, kunskapsproduktion och att omsätta forskning till praktiska lösningar. Erfarenhetsutbyten kommer att vara viktiga för att vi ska kunna förflytta oss framåt. Statsbidrag ska också underlätta aktörers arbete. Delmos ska inte ta över andras ansvar men bidra till att koordinera arbetet och samverkan. Inger Ashing säger att hon tar med sig många olika medskick från dagen men understryker att hon ännu inte vet allt om Delmos framtida roll.